

Sára Sándor: A „képlátó ember” méltatása

Korniss Péter 1958-ban 21 éves és segédmunkás a Budapest Fényképész Szövetségben. Kényszerűségből dolgozik itt. Tanulmányait az ELTÉ- n is folytathatná, ha nem vett volna részt a Forradalmi Bizottság munkájában. De a Forradalmat vállalni kellett és a következményeit is.

1961-ben leteszi a fényképész szakvizsgát. Hogy mesterember; erről immár hitelesített papírja van. Sokat dolgozik, a Nők Lapja állandó riportere. Gyakran fényképezi a Bihari Néptánc Együttest, a Pécsi Balettet, gyűjti az ismereteit, képeit tájakról, emberekről.

Nem tudom Korniss Pétert mikor érintette meg a kép varázsa, mikor történt, hogy néhány határozott vonallal keretezve kimetszette a valóság formátlanságából a megmásíthatatlan képet, a visszahozhatatlan pillanatot, a csodát, „az igazság pillanatát”.

Amikor ez megtörtént, valójában akkor született meg Korniss Péter, azóta nézi másképpen a világot – látó ember lett: lényeglátó.

Első ízben 1974-ben a Műcsarnokban mutatja be kiválogatott képeit. Sokszínű anyagot vonultat fel, köztük tilalmas képeket is, erdélyi útjainak megörökített benyomásait, lenyomatait: Mezőséget, Széket, Csíksomlyót, Gyimest, a csángók lakta Moldovát. Az elhallgatott tiltott világot – amit többé már nem lehetett tagadni, mert be lettek mutatva, fel lettek mutatva, belénk égtek: a siető asszony, a fáradt pásztor, a falusi iskolások, az öreg csángók tánca, az alvó zarándokok, a táncház önfeledt pillanatai, az istentisztelet után, a ravatalon...

A falu mindennapi közösségi élete éppúgy tetten érhető, mint az egyén boldogsága vagy magánya. Tájak és sorsok – távoli képek, közeli képek, realizmus és lírai lebegés. – Csak az tud ilyen belsőséges képeket készíteni, aki jól ismeri az ábrázoltak mindennapi életét, és akit elfogadnak, akit maguk közül valónak ismernek el. – És bár tudják, feledik, hogy a tudósítás róluk szól. – Nem viselkednek, úgy természetesek, mintha a figyelő, látó-szem rájuk sem szegeződne. Hírvivő képeit számos hazai és külföldi kiállításon láthatták, mintegy 16 országban: Finnország, Franciaország, Egyesült Államok, Ecuador, Litvánia, Lengyelország, Mexikó, Írország - hogy csak néhányat említsünk közülük. E külföldi országokban nemcsak a képek témája kelt érdeklődést, hanem a fekete-fehér képek megformálásának ereje, pontossága.

Korniss Péter fáradhatatlan. Gyűlnek a képek, könyvekbe rendeződnek: *Elindultam világ útján* - jelenti be első könyvének címével, s valóban nemcsak a hazai tájak, sorsok krónikása, hanem sorjázó könyvei címét idézve: *Felhők földje, Ősi karavánok földje* –

Korniss Péter távoli földrészek fölfedezője is és újabb könyvek alkotója: *A vendégmunkás, Leltár, Fényes Magyarország, Kötődés*, hogy csak néhányat megemlítsünk.

Korniss Péter nyughatatlan felfedező, kísérletező. Nem elégszik meg az egy-egy kép által ki, és elmondható tartalommal, keresi tágítja a képi kifejezés lehetőségeit, határait.

Éveken át kíséri figyelemmel Skrabits Antal vendégmunkás sorsát szülőfalujában Tiszaeszlágon és munkahelyén, Budapesten, családjai és munkatársai körében a Fekete vonaton és az otthoni házikertben.

Képsorozatot készít, tehát nem egy pillanatban rögzíti a múltó időt, hanem egymásra következő időmetszetekben ragadja meg az idő folyamatát. Embert próbáló feladat. Éveken át figyelni, kivárni a jellemző történetet, a megfelelő pillanatot: úgy szerkeszteni a képek sorozatát, hogy azok egymásra utalva erősítsék egymást. Érzékenyen kiválasztani mikor mond többet egy részlet, egy közeli kép, mikor a társas együttlét, mikor a magány. Idézzünk fel néhány képet ebből a gazdag anyagból: Skrabits Antal portréi, miskolci pályaudvar, gödörben, ebédkészítés a pesti aszfalton, disznóvágás, munkásszálláson, családi ágyban.

A sorozat elkészítéséhez nemcsak a látó-szem kellett, hanem a megformálandó folyamat, az egész egybe-és előrelátására. – És kölcsönös bizalomra Skrabits Antal és Korniss Péter között. – Így lettek barátok is.

Nagy leleménye Korniss Péternek hogy a XX. század végén a technika mindenhatósága idején visszanyúl a fotográfia kezdeteihez, és állványra helyezi a gépet. Másfajta kompozíciós rendszert kényszerít magára, és más magatartást vesznek fel a gép előtt ülő vagy álló megörökítettek is. Sajátos létmód fotográfiák jönnek így létre. Megváltozott magatartások, megváltozott térben, anakronisztikus bájjal, mégis hitelesek.

A hagyományos életmód megváltozik. Jól tükrözik ezt a képek: Városba induló asszony - két fehér batyuval sejtetve, hogy régibb díszzeit, párnahuzatait, viseletét viszi árulni; autó cifra üléshezattal – a kocsiban kucsmás parasztférfi a vezető; temetés traktorral; csángó zarándokok – az eső elől nejlon takarókba burkolódzva; táncházban – Camel pólós tornacipős fiatal; lányok a főutcán – túsarkú cipőben korzózva; férfi plakátokkal díszített szobában.

Eltűnik a hagyomány, felborul a rend, de a képek rendje, a komponálás tisztasága marad.

Az elkészítendő képnek mindig van egy olyan nézőpontja, ahonnet szemlélve a legpontosabban, leghitelesebben adja vissza témáját, és egy olyan pillanata, amikor visszahozhatatlanul megörökíthető – sem előtte, sem utána nem ugyanaz és a nézőpont elvétele is zavaros képet eredményez. E két lényegi pont megtalálása: művészet, minden más csak fényképezés.

Korniss Péter egy helyütt idézi Róbert Capát, aki azt mondja: „Ha nem elég jó a képed, nem voltál elég közel a témához” – Korniss Péter ezt így variálja: „*Ha nem elég jó a képed, nem voltál elég közel az emberhez*” – variálhatjuk úgy is: Ha nem elég jó a képed, rossz helyen álltál, rossz időpontban.

Korniss Péternek a térlátása és időérzéke is kifogástalan. Nem véletlenül ismerték el munkásságát Balázs Béla-díjjal, Magyar Művészetért-díjjal, és lett Érdemes művész és Kossuth-díjas.

Köszöntöm a Magyar Örökség-díjjal jutalmazott Korniss Pétert, a képlátó embert.